

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 17759/2023
03.04.2025. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Мирјане Андријашевић, председника већа, Иване Рађеновић и Владиславе Милићевић, чланова већа, у парници тужиље АА из ..., чији је пуномоћник Душан Ђурин, адвокат из ..., против тужене Републике Србије – Високи савет судства, коју заступа Државно правобранилаштво, Београд, ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиље изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 5051/22 од 29.03.2023. године, у седници одржаној дана 03.04.2025. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија тужиље изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 5051/22 од 29.03.2023. године.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Београду П 2678/20 од 08.06.2022. године, ставом првим изреке, одбијен је тужбени захтев којим је тражено да се обавезе тужена да тужиљи на име накнаде штете исплати износ од 91.759.101,00 динара, са законском затезном каматом и то: на износ од 90.323.601,00 динара почев од 24.04.2019. године до исплате и на износ од 1.435.500,00 динара почев од 18.01.2019. године као дана подношења тужбе до исплате. Ставом другим изреке, обавезана је тужиља да туженој накнади трошкове парничног поступка у износу од 252.500,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж 5051/22 од 29.03.2023. године, одбијена је као неоснована жалба тужиље и потврђена првостепена пресуда.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужиља је благовремено изјавила ревизију због погрешне примене материјалног права.

Испитујући побиијану пресуду у смислу одредбе члана 408. у вези члана 403. став 2. тачка 2. Закона парничном поступку - ЗПП („Службени гласник РС“ бр. 72/11...10/23) Врховни суд је утврдио да ревизија није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности. Других битних повреда одредаба парничног поступка из наведене законске одредбе, које би могле представљати основ за уважавање ревизије, нема.

Према утврђеном чињеничном стању, тужиља је стекла потраживање према Фабрици обуће „Панчево“ (Индустрија обуће „Панчево“ АД) у износу од 4.539.594,06 динара (главница без даље камате) и износу од 46.314,58 динара (обрачуната камата са даљом законском затезном каматом од 01.01.2003. године), на основу уговора о уступању потраживања закљученог 07.07.2003. године између тужиле као пријемника и Предузећа у приватној својини „Тријумф“ из Ниша као уступиоца (које је имало потраживање према фабрици на основу правноснажне и извршне пресуде Трговинског суда у Панчеву П 158/02 од 05.05.2003. године). Упркос томе што је у извршном поступку исходовала решење о извршењу Трговинског суда у Панчеву И 125/00 од 10.07.2003. против извршног дужника Фабрике обуће „Панчево“ и упис у зкул .. КО Панчево забележбе решења о извршењу на непокретностима извршног дужника на кат. парцели ... зк тело 1-7 у земљишној књизи (решење Општинског суда у Панчеву Дн 166/05 од 25.01.2005. године), а касније и решење Општинског суда у Панчеву И 1806/04 од 24.03.2006. године (пред којим је извршни поступак настављен као стварно и месно надлежним судом) којим је одређено извршење проценом и продајом непокретности извршног дужника уписаних у зкул .. КО Панчево (пошто је преходно вештачењем утврђена њихова тржишна вредност у износу од 111.509.243,00 динара) и закључак истог суда И 1806/04 од 25.05.2007. године којим је одређена продаја предметних непокретности извршног дужника (усменим јавним надметањем), тужиља није успела да наплати своје потраживање. Наиме, решењем И 1806/04 од 02.07.2007. године прекинут је извршни поступак (услед отварања стечајног поступка над дужником).

Стечајни поступак над Индустијом обуће „Панчево“ АД -у стечају отворен је решењем Општинског суда у Панчеву И 1806/04 од 02.07.2007. године. У том поступку, тужиља је 29.06.2007. године је, у својству разлучног повериоца, пријавила своје потраживање према овом привредном субјекту (на основу правноснажног решења о извршењу Општинског суда у Панчеву И 1806/04 од 24.03.2006. године) у износу од 41.770.824,27 динара, износу од 406.460,00 динара (трошкови парничног поступка), са законском затезном каматом од 05.05.2003. године до исплате, износу од 35.816.647,00 динара (збирни износ законске затезне камате према калкулацији извршеној на дан 22.06.2007. године) и износу од 505.936,00 динара (трошкови извршног поступка). Потраживање тужиле је оспорено у стечајном поступку, због чега је упућена на парницу. Решењем Трговинског суда у Панчеву Ст 8/07 од 26.12.2008. године закључен је стечајни поступак над овим привредним субјектом.

Уследило је вођење парничног поступка пред Привредним судом у Панчеву П 157/17 (стари бројеви П 297/15, П 5950/10, П 39/08) по тужби тужиље-противтужене АА (понетој 24.01.2008.годије) и противтужби туженог-противтужиоца стечајне масе „Индустрија обуће Панчево“ АД – у стечају. У том поступку, тужбеним захтевом тражено је да се утврди да постоји правни однос између тужиље-противтужене и туженог-противтужиоца (одређен и дефинисан решењем о извршењу Оштинског суда у Панчеву И 1806/04 од 18.01.2005. године) у виду њеног права на наплату потраживања према туженом-противтужиоцу и обавезе туженог-противтужиоца да јој исплати дуг, као и да се утврди да постоји различно право тужиље-противтужене у виду права одвојеног намирења потраживања обезбеђеног уписом у јавну књигу (на основу решења Општинског суда у Панчеву Дн 166/05 од 25.01.2005. године) према стечајној маси пријављеној у стечајном поступку који се водио над имовином стечајног дужника у предмету Привредног суда у Панчеву Ст 8/07 у правноснажно утврђеном износу од укупно 48.850.648,00 динара, са припадајућом законском затезном каматом од 20.03.2008. године до исплате, од чега: 41.770.825,00 динара (главница), а 7.079.823,00 динара (обрачуната припадајућа камата до 20.03.2008. године), са правом наплате у својству различног повериоца до висине износа вредности имовине којом је наведено различно потраживање обезбеђено, све из средстава стечених продајом имовине стечајног дужника којим је наведено различно потраживање обезбеђено, а која се састоји од непокретности уписаних у зкул .. КО Панчево, нови премер (ближе наведених у тужбеном захтеву), са правом намирења наведеног различног потраживања у року од три дана од дана када стечајни управник прими средства по основу продаје наведене и описане имовине стечајног дужника којом је било обезбеђено наведено различно потраживање. Противтужбеним захтевом (главним), тражено је да се утврди да је апсолутно ништав уговор о уступању потраживања закључен дана 07.07.2003. године између тужиље-противтужене АА као различног повериоца (пријемника потраживања) и Предузећа у приватној својини „Тријумф“ из Ниша (уступиоца потраживања), а следећим противтужбеним захтевом (евентуалним) тражен је поништај предметног уговора о уступању потраживања закљученог 07.07.2003. године. Овај парнични поступак био је у прекиду по решењу Трговинског суда у Панчеву П 38/08 од 30.09.2009. године (правноснажно 14.03.2011. године) до правноснажног окончања кривичног поступка који се водио против тужиље-противтужене АА пред Окружним судом у Панчеву К 113/09, а настављен је решењем Трговинског суда у Панчеву од 20.07.2015. године.

Предметни парнични поступак окончан је доношењем пресуде Привредног суда у Панчеву П 157/17 од 10.08.2017. године којом је, ставом првим изреке, одбијен тужбени захтев тужиље-противтужене (чија садржина је претходно изложена); ставом другим изреке, усвојен је главни противтужбени захтев (чија садржина је претходно изложена); а ставом трећим изреке, обавезана је тужиља-противтужена да туженом-противтужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 1.417.940,00 динара. Пресудом Привредног апелационог суда Пж 5926/17 од 28.02.2018. године, ставом првим изреке, делимично је усвојена жалба тужиље-противтужене и преиначена пресуда Привредног суда у Панчеву П 157/17 од 10.08.2017. године у ставу другом изреке тако што је одбијен главни противтужбени захтев; док је ставом другим изреке, одређено је да се списи предмета враћају првостепеном суду ради одлучивања о евентуалном противтужбеном

захтеву туженог-противтужиоца. У даљем току поступка, пресудом Привредног суда у Панчеву П 157/17 од 12.04.2018. године, одбијен је као неоснован евентуални противтужбени захтев (чији садржај је претходно изложен). Пресудом Привредног апелационог суда Пж 3061/18 од 25.10.2018. године, ставом првим изреке, одбијена је жалба туженог-противтужиоца и потврђена пресуда Привредног суда у Панчеву П 157/17 од 12.04.2018. године (којом је био одбијен евентуални противтужбени захтев); ставом другим изреке, усвојена је жалба тужиље-противтужене и делимично преиначена пресуда Привредног суда у Панчеву П 157/17 од 10.08.2017. године у ставу првом изреке тако што је усвојен њен тужбени захтев (ближе изложен у претходном излагању); док је ставом трећим изреке укинута првостепена пресуда у ставу трећем изреке (који се односио на трошкове извршног поступка) и списи предмета враћени првостепеном суду у том делу на поновно одлучивање. Решењем Привредног суда у Панчеву П 157/17 од 26.11.2018. године, обавезан је тужени-противтужилац да тужиљи-противтуженој накнади трошкове поступка у износу од 1.435.500,00 динара (које решење је постало правноснажно доношењем решења Привредног суда у Панчеву Пж 6637/18 од 20.12.2018. године којим је одбијена као неоснована жалба туженог-противтужиоца).

Постигавши успех у другостепеном парничном поступку пред Привредним апелационим судом доношењем пресуда Пж 5926/17 од 28.02.2018. године и Пж 3061/18 од 25.10.2018. године којима је предметни парнични поступак правноснажно окончан усвајањем тужбеног захтева тужиље-противтужене, а одбијањем противтужбеног захтева туженог-противтужиоца (како главног, тако и евентуалног), тужиља је исходовала наплату износа од 37.327.353,78 динара из средстава стечајне масе Индустрија обуће „Панчево“ АД – у стечају депонованих у депозит суда и резервисаних за исплату разлучних поверилаца (решење Привредног суда у Панчеву Ст 8/07 од 19.04.2019. године (правноснажно дана 04.06.2019. године).

Међутим, у ревизијском поступку решењем Врховног касационог суда Прев 150/19 од 04.07.2019. године укинута је пресуда Привредног апелационог суда Пж 5926/17 од 28.02.2018. године и предмет враћен том суду на поновно суђење. У поновном поступку, Привредни апелациони суд донео је пресуду Пж 281/20 од 24.06.2020. године, којом је, ставом првим изреке, потврдио решење Привредног суда у Панчеву П 157/17 од 31.12.2019. године (којим је одбијен предлог тужиље-противтужене да се прекине поступак у овој правној ствари); ставом другим изреке, одбио је жалбу тужиље-противтужене АА и потврдио пресуду Привредног суда у Панчеву П 157/17 од 10.08.2017. године у ставу другом изреке (којим је усвојен главни противтужбени захтев туженог-противтужиоца стечајне масе Индустрија обуће „Панчево“ АД – у стечају и утврђено да да је апсолутно ништав уговор о уступању потраживања од 07.07.2003. године), док је ставом трећим изреке, обавезао тужиљу-противтужену да туженом-противтужиоцу на име трошкова другостепеног поступка исплати износ од 916.500,00 динара. Пресудом Врховног касационог суда Прев 508/20 од 11.02.2021. године, ставом првим изреке, одбијена је као неоснована ревизија тужиље-противтужене АА изјављена против напред наведене пресуде Привредног апелационог суда Пж 281/20 од 24.06.2020. године; а ставом

другим изреке, одбијен је захтев туженог-противтужиоца за накнаду трошкова ревизијског поступка.

Пресудом Врховног касационог суда Прев 370/21 (Прев 369/21) од 02.12.2021. године, ставом првим изреке, усвојена је ревизија туженог-противтужиоца стечајне масе Индустрија обуће „Панчево“ АД - у стечају; ставом другим изреке преиначена је раније донета пресуда Привредног апелационог суда Пж 3061/18 од 25.10.2018. године у ставу другом изреке тако што је одбијена жалба тужиле-противтужене АА изјављена на пресуду Привредног суда у Панчеву П 157/17 од 10.08.2017. године у односу на став први изреке (којим је био одбијен њен тужбени захтев); а ставом трећим изреке преиначено је решење Привредног апелационог суда Пж 6637/18 од 20.12.2018. године, усвојена жалба туженог-противтужиоца и преиначено решење Привредног суда у Панчеву П 157/17 од 26.11.2018. године тако што је одбијен захтев тужиле-противтужене да јој тужени-противтужилац надокнади трошкове парничног поступка у износу од 1.435.500,00 динара.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су одбили као неоснован тужбени захтев, налазећи да нису испуњени услови за примену члана 172. у вези члана 154. Закона о облигационим односима, јер изведеним доказима тужила није доказала да је претрпела штету коју потражује. Оценили су као неоснован приговор застарелости потраживања тужиле истакнут од стране тужене, имајући у виду да је њено потраживање првобитно утврђено пресудом Привредног апелационог суда Пж 3061/18 од 25.10.2018. године, те како је тужба у овој парници поднета 19.11.2020. године није протекао рок застарелости од 10 година из члана 371. ЗОО, али су сматрали да тај приговор није релевантан, јер је тужбени захтев одбијен као неоснован (у основу).

На утврђено чињенично стање нижестепени судови су правилно применили материјално право када су одбили тужбени захтев.

Одредбом члана 154. став 1. Закона о облигационим односима – ЗОО, прописано је да ко другоме проузрокује штету дужан је накнадити је, уколико не докаже да је штета настала без његове кривице. За штету без обзира на кривицу одговара се и у другим случајевима предвиђеним законом (став 3.). Одредбом члана 155. овог закона, прописано је да је штета умањење нечије имовине (обична штета) и спречавање њеног повећања (измакла корист). Правно лице одговара за штету коју његов орган проузрокује трећем лицу у вршењу или у вези са вршењем својих функција (члан 172. став 1. овог Закона).

По оцени Врховног суда, правилан је закључак нижестепених суда да у конкретном случају нису испуњени услови за примену члана 172. у вези чланова 154. и 155. ЗОО.

Тужила свој тужбени захтев према туженој Републици Србији у овој парници заснива по два основа: по основу постојања ефективне контроле Републике Србије над имовином друштвених предузећа и по основу неправилног и незаконитог рада органа Републике Србије, сматрајући да је износ од 37.327.353,78 динара (који је наплатила

23.04.2019. године из средстава стечајне масе „Индустија обуће Панчево“ АД - у стечају депонованих у депозиту Трговинског суда и резервисаних за исплату разлучних поверилаца, по решењу Привредног суда у Панчеву Ст 8/07 од 19.04.2019. године, правноснажно дана 04.06.2019. године) вишеструко обезвређен услед дејства инфлације управо због дужине трајања судских поступака (извршног, стечајног и парничног). Конкретно, тужбеним захтевом тужила потражује накнаду штете у износу од 90.323.601,84 динара као разлике између износа од 37.327.353,78 динара (који је наплатила 23.04.2019. године из средстава стечајне масе „Индустија обуће Панчево“ АД - у стечају), а за који сматра да је вишеструко обезвређен услед дејства инфлације, и износа од 127.650.954,84 динара (који представља износ од 37.327.353,78 динара увећан за припадајућу законску затезну камату према обрачуну тужиље).

И по ставу ревизијског суда, изведеним доказима тужила није доказала (правило о терету доказивања из члана 231. ЗПП) да је претрпела штету у утуженом износу и да је та штета настала незаконитим и неправилним радом органа тужене (узрочно-последична веза) у извршном поступку против Индустија обуће „Панчево“ АД као извршног дужника, а касније и у стечајном поступку над овим привредним субјектом са већинским друштвеним капиталом односно под контролом државе. Наиме, током поступка утврђено је да на страни тужиље нема штете коју она потражује опредељеним тужбеним захтевом, имајући у виду да је њено потраживање у стечајном поступку оспорено, а да у парничном поступку на који је упућена није успела. Према утврђеном чињеничном стању, потраживање тужиље је свој основ имало у уговору о уступању потраживања закљученог 07.07.2003. године између Предузећа у приватној својини „Тријумф“ из Ниша као уступиоца и тужиље као пријемника којим јој је уступљено потраживање уступиоца према дужнику Фабрици обуће „Панчево“ над којом је касније отворен стечајни поступак. Међутим, у парничном поступку на који је била упућена из стечајног поступка овде тужила, а тамо тужила - противтужена АА, није успела, јер је пресудом Привредног суда у Панчеву П 157/17 од 10.08.2017. године (која је постала правноснажана доношењем пресуде Врховног касационог суда Прев 370/21 од 02.12.2021. године), ставом првим изреке одбијен њен тужбени захтев, док је тужени-противтужилац стечајна маса „Индустија обуће Панчево“ АД - у стечају успео у тој парници, јер је пресудом Привредног суда у Панчеву П 157/17 од 10.08.2017. године (која је постала правноснажна доношењем пресуде Привредног апелационог суда Пж 281/20 од 24.06.2020. године), ставом другим изреке усвојен његов главни противтужбени захтев и утврђено да је апсолутно ништав предметни уговор о уступању потраживања од 07.07.2003. године.

Стога су неосновани ревизијски наводи тужиље да је побијаном пресудом погрешно примењено материјално право.

Правилна је и одлука о трошковима парничног поступка јер је донета применом члана 165. став 2, у вези члана 153. став 1, члана 154, 162. и 163. ЗПП.

Како се ни осталим наводима ревизије не доводи у сумњу правилност примене материјалног права од стране другостепеног суда, Врховни суд је одлучио као у изреци, применом члана 414. ЗПП.

**Председник већа-судија,
Мирјана Андријашевић, с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић